

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.05.2006, sp. zn. 8 Tdo 560/2006, ECLI:CZ:NS:2006:8.TDO.560.2006.1

Číslo: 22/2007

Právní věta: Spočívá-li trestný čin zpronevěry podle § 248 tr. zák. v tom, že pachatel neoprávněně převedl na třetí osobu věc, kterou měl v dispozici na podkladě tzv. leasingové smlouvy, je tento trestný čin dokonán již okamžikem, kdy došlo k takovému svévolnému převodu (např. k prodeji, přenechání, darování, pronájmu apod.) předmětu leasingu, a nikoli až okamžikem, kdy poté pachatel přestal hradit leasingové splátky. Za této situace je případná úhrada dalších leasingových splátek i po okamžiku dokonání už jen pouhou náhradou způsobené škody. Takto vymezený okamžik dokonání má význam rovněž při úvahách o ukládání souhrnného trestu podle § 35 odst. 2 tr. zák., protože pro posouzení, zda byl trestný čin zpronevěry spáchán dříve, než byl soudem prvního stupně vyhlášen odsuzující rozsudek za jiný jeho trestný čin, je rozhodující, kdy si pachatel přisvojil předmět leasingu např. jeho předáním jiné osobě, a nikoli to, kdy přestal hradit leasingové splátky.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 31.05.2006

Spisová značka: 8 Tdo 560/2006

Číslo rozhodnutí: 22

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Dokonání trestného činu, Zpronevěra

Předpisy: § 248 tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání obviněného A. K. ve věci vedené u Okresního státního zastupitelství v Liberci, sp. zn. Zt. 593/2006, podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil:

- usnesení Městského soudu v Praze ze dne 4. 10. 2005, sp. zn. 5 To 46/2005, v části, v níž byl ponechán nedotčeným výrok o trestu odnětí svobody v trvání 21 měsíců a výrok o zařazení obviněného pro výkon tohoto trestu do věznice s ostrahou za skutek a trestný čin pod bodem 2. odsuzujícího rozsudku,

- rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 13. 9. 2004, sp. zn. 3 T 5/2004, ve výroku, jímž byl obviněnému za skutek a trestný čin pod bodem 2. uložen trest odnětí svobody v trvání 21 měsíců, pro jehož výkon byl zařazen podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. do věznice s ostrahou.

Současně zrušil také všechna další rozhodnutí na uvedenou část zrušeného usnesení odvolacího

soudu a zrušenou část rozsudku soudu prvního stupně obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal Městskému soudu v Praze, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 13. 9. 2004, sp. zn. 3 T 5/2004, byl obviněný A. K. uznán vinným dvěma samostatnými trestnými činy zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák. Druhého z nich se podle výroku o vině pod bodem 2. dopustil tím, že dne 14. 3. 2001 v Mladé Boleslavi uzavřel se společností G. C. L., a. s., leasingovou smlouvu na osobní motorové vozidlo tov. zn. Škoda Fabia, při převzetí vozidla uhradil akontaci ve výši 79 900 Kč a následně 16 měsíčních splátek, kterými uhradil na kupní cenu vozidla celkem částku 101 307,20 Kč, avšak vozidlo předal koncem roku 2001 blíže nezjištěné osobě a dále od měsíce července 2002 v rozporu s uzavřenou leasingovou smlouvou přestal hradit měsíční leasingové splátky, nereagoval na výzvy k vrácení vozidla, čímž způsobil poškození společnosti G. C. L., a. s., škodu ve výši 152 144,60 Kč.

Ve vztahu k prvnímu z trestných činů obvodní soud podle § 37 tr. zák. upustil od uložení souhrnného trestu vzhledem k rozsudku Okresního soudu v Liberci ze dne 21. 5. 2002, sp. zn. 6 T 41/2002, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci ze dne 13. 9. 2002, sp. zn. 31 To 267/2002. Za druhý trestný čin (jak byl shora uveden) pak odsoudil obviněného podle § 248 odst. 2 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání 21 měsíců a pro výkon tohoto trestu jej zařadil podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. do věznic s ostrahou. Dalšími výroky rozhodl obvodní soud o náhradě škody.

Proti výše uvedenému rozsudku soudu prvního stupně podal obviněný A. K. odvolání, které Městský soud v Praze usnesením ze dne 4. 10. 2005, sp. zn. 5 To 46/2005, jako nedůvodné podle § 256 tr. ř. zamítl.

Obviněný A. K. napadl citované usnesení odvolacího soudu prostřednictvím obhájkyne v celém rozsahu dovoláním, které opřel o důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. V rámci námitek uplatněných ke skutku pod bodem 2. ve výroku o vině odsuzujícího rozsudku obviněný především vyjádřil nesouhlasné stanovisko s právním závěrem soudů obou stupňů stran dokonání trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák. Za zásadní pochybení pokládá, že soudy spojily okamžik dokonání uvedeného trestného činu s momentem, kdy v měsíci červenci 2002 přestal hradit leasingové splátky. Podle přesvědčení obviněného se však měl okamžik dokonání uvedeného trestného činu odvíjet ode dne, kdy vozidlo Škoda Fabia předal třetí osobě, a naložil tak s tímto vozidlem v rozporu s účelem, pro který mu bylo svěřeno. Pro správné posouzení otázky dokonání tohoto trestného činu obviněný vůbec nepovažuje za podstatné zjištění, že i po této neoprávněné dispozici částečně hradil některé leasingové splátky - tato okolnost je podle stávající judikatury naopak zohledňována toliko při posuzování materiální stránky tohoto trestného činu a fakticky je považována za částečnou náhradu způsobené škody (obviněný zde odkazuje na stanovisko pod č. 6/2003 Sb. rozh. tr.). Stejně tak obviněný nesouhlasil se závěrem soudů, podle něhož měl vozidlo předat blíže nezjištěné osobě, neboť totožnost této osoby byla soudům známa a vyplynula z jeho výpovědi učiněné u hlavního líčení dne 9. 6. 2004 (jednalo se o osobu K. Š.). Za nesprávnou označil rovněž argumentaci odvolacího soudu a uvedl, že soud druhého stupně chybně modifikoval nájemní vztah k předmětu leasingu, přirovnal-li leasingovou společnost jakožto pronajímatele předmětu leasingu k prodejci.

S poukazem na rozsudek Okresního soudu v Liberci ze dne 29. 5. 2001, sp. zn. 6 T 41/2002, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci ze dne 13. 9. 2002, sp.

zn. 31 To 267/2002, obviněný dále vytkl soudu prvního stupně, že v rámci úvah o uloženém trestu dospěl k chybnému závěru, podle něhož se dopustil skutku pod bodem 2. výroku o vině odsuzujícího rozsudku až poté, co byl vyhlášen uvedený odsuzující rozsudek Okresního soudu v Liberci, avšak zároveň předtím, než tento rozsudek nabyl právní moci. Obviněný trvá na tom, že se posuzovaného skutku dopustil ještě předtím, než Okresní soud v Liberci vyhlásil dne 29. 5. 2002 rozsudek sp. zn. 6 T 41/2002, a proto měl Obvodní soud pro Prahu 10 zohlednit tuto skutečnost při rozhodování o trestu a uložit mu podle § 35 odst. 2 tr. zák. souhrnný trest za současného zrušení výroku o trestu uloženého mu citovaným rozsudkem Okresního soudu v Liberci.

Obviněný A. K. proto navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení Městského soudu v Praze i další rozhodnutí na ně obsahově navazující a zároveň tomuto soudu přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší státní zástupkyně se k podanému dovolání nevyjádřila.

Nejvyšší soud jako soud dovolací po přezkoumání věci dospěl mimo jiné k závěru, že dovolání obviněného A. K. je částečně důvodné.

Z hlediska spáchání posuzovaného trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1 tr. zák. je významná skutečnost, že pachatel si присvojí cizí věc, která mu byla svěřena, tehdy, jestliže s ní naloží v rozporu s účelem, k němuž mu byla dána do dispozice, a to způsobem, který maří základní účel svěřeni. Přisvojením věci se rozumí získání možnosti trvalé dispozice s ní, aniž by bylo rozhodné, jak poté pachatel s věcí skutečně nakládá (může si ji ponechat pro sebe, ale případně ji i někomu darovat nebo ji zničit apod.).

Trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1 tr. zák. se může dopustit i osoba, která získala věc do nájmu na základě leasingové smlouvy. Podstata leasingu totiž spočívá v tom, že leasingový nájemce získává takovou smlouvou do své dispozice předmět leasingu, který může užívat, brát z něj užitky a v omezené míře s ním disponovat, ale po dobu trvání leasingového vztahu se nestává vlastníkem poskytnuté věci, a proto se ve vztahu k němu jedná o věc cizí. Leasingový nájemce se může stát vlastníkem pronajaté věci až po splnění určitých smluvních podmínek, pokud leasingová smlouva počítá s převodem vlastnického práva na nájemce.

Pokud nájemce v rozporu s leasingovou smlouvou neoprávněně nakládá s věcí tak, že ji např. převede na třetí osobu či přenechá třetí osobě do nájmu, a způsobí-li tím pronajímateli škodu nikoli malou, lze v takovém jednání spatřovat naplnění formálních znaků skutkové podstaty trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák. Na tomto závěru pak nic nemění ani okolnost, že nájemce po neoprávněné dispozici s věcí i nadále plní podmínky leasingové smlouvy záležející v úhradě leasingových splátek. Rozhodující je totiž to, že nájemce v době prodeje věci, jejího přenechání jinému apod., nakládal se svěřenou cizí věcí v rozporu s účelem, ke kterému mu byla svěřena, a tím způsobil vlastníkově věci (pronajímateli) škodu. Z formálního hlediska je v takovém případě trestný čin zpronevěry dokonán okamžikem převedení věci na třetí osobu a za této situace je úhrada dalších splátek již jen pouhou náhradou způsobené škody. Toto konstatování má v dané věci zásadní význam především z hlediska úvah o splnění zákonných podmínek pro ukládání souhrnného trestu.

Proto soudy obou stupňů pochybily, pokud považovaly trestný čin zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák. popsany pod bodem 2. výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně za dokonány až v měsíci červenci roku 2002, kdy obviněný A. K. přestal trvale hradit leasingové splátky. Obviněný totiž tento trestný čin dokonaly již koncem roku 2001, kdy svěřené vozidlo Škoda Fabia podle zjištění soudu prvního stupně předal blíže nezjištěné osobě. Pokud tento soud pojal do téhož výroku svého rozsudku i zjištění, že obviněný „dále od měsíce července 2002 v rozporu s uzavřenou leasingovou smlouvou rovněž přestal hradit měsíční leasingové splátky“, pak to má význam jen pro úvahy o

výpočtu náhrady způsobené škody, případně pro posouzení materiální podmínky trestnosti činu, nikoliv však pro posouzení otázky, kdy byl trestný čin zpronevěry dokonán.

Uvedené závěry mají v dané věci rozhodující vliv především na úvahy o splnění zákonných podmínek pro ukládání souhrnného trestu. Pokud obviněný A. K. dokonil trestný čin zpronevěry již koncem roku 2001, pak je evidentní, že se tak stalo předtím, než Okresní soud v Liberci vyhlásil dne 21. 5. 2002 pod sp. zn. 6 T 41/2002 odsuzující rozsudek v jiné trestní věci téhož obviněného, přičemž citovaný rozsudek nabyl právní moci dne 13. 9. 2002 na podkladě rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci z téhož dne sp. zn. 31 To 267/2002. To mělo signalizovat již Obvodnímu soudu pro Prahu 10, že u obviněného jsou bezesbytku splněny podmínky pro uložení souhrnného trestu ve smyslu § 35 odst. 2 tr. zák. Pokud tento soud neuložil obviněnému souhrnný trest (případně nezvažoval zákonné podmínky pro upuštění od jeho uložení podle § 37 tr. zák.), měl jeho pochybení napravit Městský soud v Praze v rámci rozhodování o odvolání obviněného.

Jelikož tak odvolací soud neučinil, Nejvyšší soud z podnětu podaného dovolání zrušil příslušné části napadeného usnesení Městského soudu v Praze i jemu předcházejícího rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 10 včetně obsahově navazujících rozhodnutí a přikázal Městskému soudu v Praze, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. V další části odůvodnění se pak Nejvyšší soud vypořádal s ostatními dovolacími námitkami obviněného A. K.